

บทที่ 6

ผลการวิจัย: การสื่อสารของกลุ่มผู้ส่งสารวิทยุชุมชน

จากการศึกษาเรื่อง การสื่อสารภาคประชาชนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่เขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ในการศึกษาการสื่อสารภาคประชาชนนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มการศึกษาเป็นกลุ่มของผู้ส่งสารและกลุ่มผู้รับสาร โดยในกลุ่มของผู้ส่งสาร ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มผู้ส่งสารของการสื่อสารภาคประชาชนโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากสื่อชุมชนอันเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และคุณสมบัติของสื่อที่ให้ความรู้และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และเป็นสื่อที่มีลักษณะสาธารณะ คือเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารจำนวนมากได้ ซึ่งได้แก่ **สื่อบุคคลและวิทยุชุมชน** และใช้หลักเกณฑ์ด้านพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอแม่สาย อันได้แก่พื้นที่ที่เป็นจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนข้ามแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศพม่า การคัดเลือกตัวแทนของสื่อบุคคลและวิทยุชุมชน

ผู้วิจัยได้ทำเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูล ในกลุ่มของผู้ส่งสารภาคประชาชนทั้งสื่อบุคคลท้องถิ่นและวิทยุชุมชน โดยพบผลการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยในส่วนของกลุ่มผู้ส่งสารนั้น สามารถจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นทางการ ส่วนที่ 2 กลุ่มผู้ส่งสารที่ไม่เป็นทางการ และ ส่วนที่ 3 กลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นวิทยุชุมชน

ในบทที่ 6 นี้จะเป็นผลการวิจัยใน ส่วนที่ 3 กลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นวิทยุชุมชน โดยผลการวิจัยที่ได้มีดังนี้

เป็นส่วนของข้อมูลกลุ่มผู้ส่งสารภาคประชาชน อันได้แก่ วิทยุชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็นคือ

(1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่

โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ส่งสารภาคประชาชนที่เป็นตัวแทนของวิทยุชุมชนจำนวน 4 สถานี ได้แก่

1. ตัวแทนของวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ได้แก่ คุณจักรณรินทร์ ศรีสมุทร
2. ตัวแทนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย ได้แก่ คุณณัฐพลธิษฐ์ อินตะแก้ว
3. ตัวแทนของวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนคร ได้แก่ คุณอิสระ บุญอนันต์
และคุณสุณี บุญอนันต์
4. ตัวแทนของวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา) ได้แก่ คุณสง่า โพทะยะ
และ คุณไกรศรี คำแก้ว

ค.1 สถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio

ประวัติความเป็นมาสถานีวิทยุ

สถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ครอบคลุมคลื่น 92 FM ก่อตั้งในปีพ.ศ.2549 โดย คุณจักรณรินทร์ ศรีสมุทร เป็นเจ้าของสถานี ออกอากาศในช่วงเวลา 5 นาฬิกาถึง 24 นาฬิกา โดยออกอากาศทุกวัน สถานีวิทยุนี้มีคลื่นรัศมีการส่งสัญญาณจากอำเภอแม่สายไปยังประเทศพม่าประมาณ 70 กิโลเมตร และไปยังประเทศลาวประมาณ 70 กิโลเมตร เช่นกัน ส่วนในเขตประเทศไทยรัศมีการส่งจะครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงของ อำเภอแม่ฟ้าหลวง และในส่วนของตัวอำเภอเมืองเชียงรายด้วยเช่นกัน ดังนั้นกลุ่มผู้ฟังของสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio นั้นจะมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและภาษา คือมีทั้ง คนไทย ไทลื้อ ไทใหญ่ พม่า ลาว และจีน

รูปแบบการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ

การดำเนินการจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio นั้น ดำเนินการโดยเจ้าของสถานี และนักจัดรายการวิทยุประจำสถานี ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ โดยมีนักจัดรายการวิทยุที่เป็นคนไทยและคนไต ซึ่งผ่านการอบรมการจัดรายการวิทยุ รูปแบบการจัดรายการของสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio นั้น ช่วงเข้ารายการจะมีการเปิด jingle ทักทาย "สวัสดี" ในหลากหลายภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษาลาว ภาษาไทใหญ่ ภาษาไตลื้อ ภาษาไทย เพื่อเป็นการสื่อสารให้เข้าใจกับกลุ่มผู้ฟังที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและภาษาให้มากที่สุด ในส่วนของกรใช้ภาษาในการจัดรายการจะใช้ภาษาไทยในการจัดรายการ และอาจมีบางช่วงที่เป็นนักจัดรายการวิทยุเป็นคนไตก็จะใช้ภาษาไตร่วมด้วยในการจัดรายการ รายการที่ทางสถานีวิทยุ Hot Station Radio จัดนั้น สามารถแบ่งช่วงการจัดรายการได้ดังนี้

1. การจัดรายการเพลง โดยทางสถานีมีรูปแบบการจัดรายการโดยเน้นการจัดรายการเพลง ที่มีการเปิดเพลงหลากหลายแนวเพลง ทั้งเพลงลูกทุ่ง เพลงไต (ไทใหญ่ ไตลื้อ) เพลงพม่า และเพลงลาว โดยเฉพาะเพลงไต เนื่องจากกลุ่มผู้ฟังในพื้นที่ทั้งในพื้นที่อำเภอแม่สาย และพื้นที่ในฝั่งท่าซี้เหล็กประเทศพม่า ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไต ดังนั้นทางสถานีวิทยุจึงเน้นที่การเปิดเพลงไตและเพลงลูกทุ่งเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง
2. การนำเสนอข่าวสารต่างๆ นอกจากในส่วนของเพลงแล้ว ในระหว่างการจัดรายการ ก็จะมีช่วงของการนำเสนอข่าว โดยส่วนใหญ่จะเป็นข่าวประชาสัมพันธ์ โดยข่าวประชาสัมพันธ์นั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ข่าวสารจากหน่วยงานราชการ โดยข่าวสารจากทางหน่วยงานราชการนั้นก็ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอแม่สาย เทศบาลตำบลแม่สาย ศูนย์ลูกหญิง สำนักประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย เป็นต้น โดยทางหน่วยงานราชการจะฝากข่าวสารมา

ทั้งทางจดหมายข่าว E-mail มายังสถานีเพื่อให้สถานีวิทยุชุมชนได้ทำการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กระจายข่าวสารจากหน่วยงานราชการต่างๆ ไปยังผู้รับสารชุมชน

2.2 ข่าวสารจากชุมชน ในส่วนข่าวสารจากทางชุมชนนั้นได้แก่ ข่าวสารจากทางวัด ข่าวสารจากทางโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมต่างๆ ที่ทางวัดหรือทางโรงเรียนจะมีการจัดงานขึ้นและได้ส่งหนังสือหรือเอกสารการจัดงานให้ทางสถานีวิทยุช่วยประชาสัมพันธ์ให้ โดยทางสถานีวิทยุจะทำการประชาสัมพันธ์ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

“...งานหรือข่าวประชาสัมพันธ์จากวัด ที่เป็นการกุศล จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้ฟรี ทำ Spot ให้ฟรีทุกวัด ยิ่งspotให้ อาจไม่บ่อยมาก แต่ประมาณ2ชั่วโมงครั้ง ก็ถือว่าได้มีส่วนร่วมกับทางวัดต่างๆ ก็เป็นที่ชื่นชอบของชุมชน ไม่คิดตังค์ ถือเป็นความช่วยเหลือสังคม มีงานวัด ก็ส่งนักร้องไปร่วมแสดง ไม่คิดตังค์ แล้วแต่จะให้ ถือว่าได้ร่วมงานบุญ ใช้เสียงถวาย...”

“...ภาษาเป็นเรื่องสำคัญ บางครั้งหากพูดไม่ดีอาจทำให้เกิดปัญหาได้ เป็นพื้นที่ชายแดนด้วย ต้องคอยระมัดระวังกลิ่นกรองภาษา ต้องไม่พูดในลักษณะเยอหยิ่งหรือดูถูก จะดูไม่ดี.. ตาม Concept ของสถานี Hot Station Radioครอบครัวสันติ อยากให้ทุกคนอยู่แบบครอบครัว อยู่แบบสันติ แบบญาติพี่น้อง ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน...”

อีกทั้งนอกเหนือจากการจัดรายการวิทยุแล้วทางสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio นั้นได้มีการเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนอีกทางหนึ่ง คือ

3. การจัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชน เช่น งานด้านศิลปวัฒนธรรม การจัดทำการแสดงนาฏศิลป์ โดยเป็นการแสดงของเยาวชนในพื้นที่ โดยเรียกว่า การแสดงของน้องๆเยาวชนคนแม่สาย เนื่องจากเห็นว่าเด็กเยาวชนในพื้นที่ที่มีจำนวนมากและอยากสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นด้านที่เจ้าของสถานีวิทยุเองสนใจ ทั้งนาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์ประยุกต์ นาฏศิลป์เวียดนาม พม่า จีน เป็นต้น ซึ่งการแสดงเหล่านี้ก็จะนำเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น จัดการแสดงในงานลอย

กระทรวงงานออกพรรษา งานสงกรานต์ รวมถึงจัดขบวนเข้าร่วมในขบวนหน่วยงานต่างๆ ของชุมชน งานวัดต่างๆ

ในการสัมภาษณ์คุณจักรณรินทร์ ตัวแทนจากสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารเรื่องประชาคมอาเซียนของสถานีวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio โดยสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็นคือ (1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่

1. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนคลื่น Hot Station Radio ในประเด็นการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ แหล่งที่มาของข้อมูล และเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่า

1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ได้แก่

1. ข้อมูลจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์
2. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ซึ่งจะเป็นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารความรู้ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในประเด็นที่สนใจ เช่น ข่าวสารของประเทศสมาชิกเพื่อนบ้านอาเซียน เป็นต้น

“...ข่าวสารอาเซียนมีเยอะ แต่เราต้องหาเอง ไม่ใช่จากส่วนราชการ หากจากทีวี ออนไลน์ก็
ด้วย...”

1.2 ลักษณะ/ประเภทของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ทางวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ได้รับ
จะเป็นข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
เช่น ข้อมูลข่าวสารของประเทศสมาชิกอาเซียน

2. การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุ ชุมชนคลื่น Hot Station Radio

2.1 วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในชุมชน/หมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์วิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio ในประเด็นการดำเนินการในการให้
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ประชาชนในชุมชนนั้น จะดำเนินการโดย
ผ่านการจัดรายการวิทยุชุมชน

“...ฟังแล้วก็จะมาพูดเป็นส่วนตัวของผู้จัดรายการเอง ไม่ได้เอามาอ่านนะ...”

2.2 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ดำเนินการเผยแพร่

ในส่วนของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่ทางสถานีวิทยุชุมชนเองได้รับ
ข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์ และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตนั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
อาเซียนที่ทางสถานีสามารถเตรียมและสามารถพูดผ่านการจัดรายการได้จะเป็นข้อมูล ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมทางภาษา โดยเน้นที่การเรียน ภาษาจีน ภาษาพม่า เนื่องจากทางสถานีเห็นว่าพื้นที่ชุมชนแม่สายนี้เป็นพื้นที่ชายแดน ซึ่งติดต่อกับประเทศพม่า และลาว
2. ด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากอำเภอแม่สายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติและภาษา ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นจำนวนมากอันจะเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี
3. เศรษฐกิจ/การค้าขาย โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าขายเป็นการของทางอำเภอแม่สายเป็นอย่างไร ของประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร

“...เช่น ประเทศไหนพัฒนาไปอย่างไร... เราสามารถเตรียมตัวไปเที่ยวได้อย่างไร เศรษฐกิจบ้านเราเป็นอย่างไรของเขา(เพื่อนบ้าน)เป็นอย่างไร จะเชิญชวนเขามาท่องเที่ยวบ้านเราอย่างไร เชิญชวนให้เขามาท่องเที่ยวที่แม่สาย เที่ยวเมืองไทย...เราสามารถเตรียมตัวได้ในส่วนของข้อมูลการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ใช้การพูดที่ละเล็กทีละน้อย ผ่านการจัดการรายการของสถานี เช่นการพูดว่า “เราจะเข้าสู่เขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียนแล้วนะ ...เราจะต้องตื่นตัวไม่อย่างนั้นเราจะล้าหลัง...เราอาจมีการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ...เรื่องท่องเที่ยวเดี๋ยวพอมืออาเซียนใช้Passport ก็ข้ามไปเที่ยวได้ เป็นต้น...”

แต่ในส่วนของข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น ด้านสังคม ด้านการเมือง นั้น ทางสถานีวิทยุไม่มีการนำเสนอหรือให้ข้อมูลข่าวสารผ่านการจัดการรายการโดยเจ้าของสถานีเห็นว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเนื่องจากพื้นที่อำเภอแม่สายเป็นพื้นที่ชายแดน การพูดในประเด็นสังคมหรือการเมืองอาจจะกระทบกับความรู้สึกของผู้ฟังได้

3. ปัญหา/อุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องอาเซียนวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio

ในการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้น ทางวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio เห็นว่า มีในส่วนของข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนที่ทางวิทยุชุมชนเองไม่สามารถเตรียมข้อมูลได้มากนัก เนื่องจากทางวิทยุชุมชนไม่ได้เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การนำเสนอข้อมูลจึงเป็นในรูปแบบของการนำเสนอข่าวสารทั่วไป ไม่มีการนำเสนอข้อมูลในเชิงลึกได้เนื่องจากถ้าเป็นข้อมูลในเชิงรายละเอียดที่สามารถจัดรายการได้นั้นต้องเป็นข้อมูลที่มีแหล่งข้อมูลชัดเจน เช่น จากหน่วยงานราชการ ซึ่งทางวิทยุเองก็ยังไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากจากหน่วยงานราชการในพื้นที่

“...ในด้านอื่นเตรียมมากไม่ได้เท่าไร เพราะว่าเราไม่ใช่ข้าราชการ...”

4. การตอบสนองของภาคประชาชนในประเด็นเรื่องประชาคมอาเซียนในพื้นที่

จากการดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio นั้น ทางสถานีวิทยุยังไม่พบถึงการตอบสนองของประชาชนผู้รับสารเกี่ยวกับประเด็นประชาคมอาเซียน โดยพบว่าผู้รับสารมีการตอบสนองในส่วนของรายการเพลงของทางสถานีวิทยุเท่านั้น เช่นการโทรเข้ามาขอเพลง พูดคุยกับดีเจ แต่ไม่มีในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ค.2 สถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย

ประวัติความเป็นมาของสถานีวิทยุ

สถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย 106FM ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2545 โดยคุณณัฐพลสิทธิ์ อินตะแก้ว เป็นเจ้าของสถานี ที่ตั้งของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายตั้งอยู่ในบริเวณบ้านของคุณณัฐพลสิทธิ์ โดยออกอากาศในช่วงเวลา 6 นาฬิกา ถึง 24 นาฬิกา ออกอากาศทุกวัน เดิมคุณณัฐพลสิทธิ์ เคยทำงานในสายงานวิทยุของรัฐมาก่อน จึงพอจะมีความรู้ รวมถึงการไปเข้าร่วมอบรมสัมมนา มีเครือข่ายเพื่อนๆที่ทำด้านวิทยุและประกอบกับช่วงนั้นเป็นช่วงเปิดเสรีของการทำคลื่นวิทยุชุมชน จึงได้ตัดสินใจเปิดสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายขึ้น ปัจจุบันสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายก็ได้เข้าเป็นสมาชิก สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์ในพระบรมราชูปถัมภ์แห่งประเทศไทย และได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประมาณ 5 ปี แล้ว และมีการเสียภาษีนิติบุคคลด้วยด้วย คลื่นรัศมีการส่งสัญญาณครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สาย รวมถึงประเทศพม่าและประเทศลาว โดยส่งไปได้ไกลประมาณ 50-60 กิโลเมตร โดยกลุ่มผู้ฟังก็มีหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งเป็นคนไทย คนไตลื้อ ไตใหญ่ คนพม่า และคนลาว

รูปแบบการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ

รูปแบบการดำเนินรายการของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย เดิมจะดำเนินการเป็นรูปแบบชุมชน โดยส่วนหนึ่งจะให้หน่วยงานต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุด้วย และมีเจ้าหน้าที่นักจัดรายการวิทยุประจำสถานีหลายคน โดยเจ้าหน้าที่นักจัดรายการวิทยุนั้นจะต้องผ่านการอบรมผู้ประกาศด้วย แต่ในช่วงแรกของการเปิดดำเนินงานของสถานีวิทยุชุมชนนั้น เนื่องจากปัจจัยด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการ จากเดิมที่ดำเนินการแบบชุมชนก็เปลี่ยนเป็นวิทยุชุมชนเชิงธุรกิจด้วย

“...ช่วงแรกๆ เราเปิดมา แต่ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน หน่วยงานแต่ละที่เมื่อเข้ามาจัดรายการ แต่ไม่มีรายได้ อีกอย่างเขาก็ติดงานอื่นๆ ก็แยกย้ายกันไป รวมถึงเปิดไปมีค่าใช้จ่าย เรื่องค่าไฟ ค่าอื่นๆ ก็เลยต้องมีโฆษณาเข้ามา...สถานีนี้อื่นเขามีโฆษณา เราก็ต้องเลี้ยงสถานี จากวิทยุชุมชนแบบชุมชน ก็ต้องเป็นแบบธุรกิจ...”

รูปแบบการจัดรายการวิทยุชุมชนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายนั้น นักจัดรายการวิทยุชุมชนจะจัดรายการโดย

1. การจัดรายการเพลง ซึ่งเพลงที่เปิดในสถานีวิทยุ นั้นจะมีความหลากหลายทั้ง เพลงลูกทุ่ง เพลงสมัยใหม่ สลับกันไป
2. การจัดรายการสุขภาพ โดยช่วงรายการที่จะนำเสนอสาระอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่นรายการเพื่อสุขภาพ โดยรายการสาระเพื่อสุขภาพนั้นจะออกอากาศในช่วงเช้าเวลา 6 นาฬิกา ถึง 6นาฬิกา 30นาที ของทุกวัน ซึ่งจะเป็นข่าวสารจากหน่วยงานสาธารณสุข ซึ่งทางหน่วยงานสาธารณสุขได้จัดทำชุดข้อมูลไว้โดยจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพการดูแลรักษาสุขภาพ โรคต่างๆ และวิธีการป้องกันโรค โดยทางสถานีวิทยุเองก็ได้นำมาตัดออกอากาศ ที่ทางสถานีวิทยุได้ออกอากาศรายการเกี่ยวกับสุขภาพเนื่องจากทางสถานีเห็นว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังรายการในชุมชน และสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้

“...ออกอากาศมานาน 5-6 ปีเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ การดูแลสุขภาพร่างกาย ซึ่งเป็นประโยชน์ โรคต่างๆ วิธีการป้องกัน ...โรคโลหิตจาง โรคท้องร่วง วิธีสร้างความสุขในชีวิต การกินอาหาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ดี และเขาไม่ได้ระบุนันที่ คนฟังฟังได้ตลอด เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเรา มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเจ็บป่วย สุขภาพ ซึ่งมีประโยชน์ ชาวบ้านชอบ อย่างนี้เขาจะฟัง เขารับได้ คนจัดเขาก็จัดดี เราก็เอามาตัด มันไม่มีวันที่ ปี พ.ศ. เรามีแต่เนื้อหา ทักทายแล้วก็เข้าเนื้อหาเลย โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน เป็นอย่างไร ป้องกันอย่างไร ประมาณนี้ ก็เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่เขา(สาธารณสุข)จัดมา...”

3. การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่างๆ โดยทางสถานีวิทยุมีการออกอากาศข่าวประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่างๆ ที่หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ส่งข่าวประชาสัมพันธ์มาให้ทางสถานีวิทยุช่วยกระจายข่าวประชาสัมพันธ์โดยตลอด เช่น กิจกรรม การจัดงานต่างๆ ในพื้นที่ชุมชน หรือจะมีการจัดงานเทศบาลพบประชาชนในพื้นที่ชุมชน หรือในพื้นที่อำเภอแม่สาย เป็นต้น รวมถึงข่าวสารประชาสัมพันธ์จากทางชุมชน เช่น จัดงานบุญต่างๆ เป็นต้น โดยทางสถานีก็ทำการกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

“...ข่าวก็เป็นข่าวประชาสัมพันธ์ทั่วไป ก็อย่าง ตรงนั้นนะ ตรงนั้นะ มิ่งงาน เราก็ประกาศให้หน่วยงานส่งข่าวประชาสัมพันธ์มาให้ แต่ไม่เคยเข้าเลยนะตลอด 9 ปีที่ผ่านมา ไม่ได้เงินจากหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน อบต. อบจ. เทศบาล ก็อ่านให้ฟรี ช่วยกันไป...”

แต่ทั้งนี้ทางสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายนั้นจะไม่มีการจัดรายการข่าวหรือรายการข่าวคั่นระหว่างการจัดรายการ ทั้งนี้ทางเจ้าของสถานีเห็นว่ารายการข่าวนั้นทางสื่อหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อสมท. มีการออกอากาศอยู่แล้ว ซึ่งประชาชนสามารถเปิดรับได้เร็วกว่าข่าวจากวิทยุชุมชน อีกทั้งประชาชนผู้รับสารในพื้นที่สนใจข่าวสารในพื้นที่มากกว่า เพราะเป็นข่าวสารใกล้ตัว

“...ข่าวคั่นตอนนี้ไม่มีแล้ว เมื่อก่อนเคยมีนะ แต่ตอนนี้ถ้าผู้บริโภครายการอยากติดตาม (ข่าวสาร) เขาดูทีวีมากกว่า...ก็มีเฉพาะข่าวแบบนี้ แต่ถ้าเป็นข่าวต้นชั่วโมง เมื่อก่อนมีแต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว เพราะหลายๆคลื่นอื่นๆเขามี อย่าง อสมท. เขาก็มีอยู่แล้ว อีกอย่างเดี๋ยวนี้ข่าวเร็วกว่านะทางทีวี...ชาวบ้านเขาสนใจเฉพาะข่าวพื้นที่มากกว่า หรือแม้แต่การโฆษณา ของเชียงใหม่ก็ยังไม่ฟังสถานีหลักไม่ค่อยฟัง ฟังของชุมชน แต่สถานีนี้เป็นธุรกิจเฉพาะพื้นที่ คนก็ฟังตรงนี้แหละ...”

กล่าวโดยภาพรวมของการจัดรายการวิทยุชุมชนจะเน้นที่การจัดรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้รับสาร ทั้งผู้รับสารที่เป็นคนในพื้นที่อำเภอแม่สาย รวมถึงกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งประเทศพม่าและประเทศลาว เช่นรูปแบบการจัดรายการ เพลงที่เปิด ข่าวสารสาระสำคัญที่น่าเสนอต่อชุมชน ที่ต้องเป็นสิ่งที่คนในพื้นที่ และคนในชุมชนสนใจและเห็นว่าเป็นประโยชน์นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงการแบ่งช่วงของโฆษณาด้วย

ในการสัมภาษณ์คุณณัฐพลสิทธิ์ ตัวแทนของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารเรื่องประชาคมอาเซียนของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย โดยสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็นคือ (1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่

1. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนคลื่นคนแม่สาย ในประเด็นการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ แหล่งที่มาของข้อมูล และเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่า

1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย ได้แก่

1. ข้อมูลจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์
2. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์
3. ข้อมูลข่าวสารผ่านการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพ่อค้า หรือผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่อำเภอแม่สาย
4. การเข้าร่วมอบรมสัมมนากับหน่วยงานต่างๆ เช่น การจัดอบรมสัมมนาของหน่วยงานราชการ ธนาคาร เป็นต้น

โดยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้น ทางเจ้าของสถานีวิทยุก็ได้เปิดรับผ่านสื่อหลักต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพ่อค้า หรือผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่อำเภอแม่สาย เนื่องจากสถานี

อยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สาย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการค้าชายแดน และจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นของเจ้าของสถานีวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่อำเภอแม่สายเองด้วย

“...ก่อนหน้าก็มีประชุมอาเซียนที่ธนาคารเชิญไป รายการตีแตกอะไรสักอย่าง แล้วเขาคุยเรื่องนี้มา พวก SME สัมมนาพวกนักธุรกิจ เราฟังก็เห็นว่าจริง พวกนี้วิสัยทัศน์เค้าไปไกล แล้วนี้ชาวบ้านเรายังไม่รู้เรื่องราวอะไรเลย แต่เค้าเป็นกลุ่มเล็กๆที่รู้ มันเกี่ยวกันไปหมด ระบบภาชึการศึกษาการเตรียมตัวเรื่องการสื่อสาร การค้าชาย การเข้าระบบเสรี อย่างนี้น่ะ...”

1.2 ลักษณะ/ประเภทของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ทางวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย ได้รับจะเป็นข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากสื่อหลักต่างๆ และจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอแม่สายนั้น จะเป็นข้อมูลต่างๆ ไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ข้อมูลข่าวสารของประเทศสมาชิก และข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจในพื้นที่แม่สาย ส่วนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เป็นเอกสารหรือที่เป็นข้อมูลเฉพาะจากหน่วยงานราชการนั้นยังไม่มีเข้ามาที่สถานีวิจัยชุมชน

2. การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย

2.1 วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในชุมชน/หมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์วิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย ในประเด็นการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ประชาชนในชุมชนนั้น จะดำเนินการโดยผ่านการจัดรายการวิทยุชุมชน

ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนนั้นของ ทางสถานีวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สาย จะเป็นการพูดแทรกระหว่างการจัดรายการ เช่น ในประเด็นเรื่องของการเตรียมตัวเข้าประชาคมอาเซียนในปี 2558 เรื่องการค้าขาย แต่จะไม่มีช่วงการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะซึ่งทางเจ้าของสถานีวิทยุได้ให้ความเห็นว่า

“...บอกตามตรง หากไม่มีข้อมูลจากหน่วยงาน เราจะไม่พูดไปเรื่อย แต่ถ้าดีใจจัด ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการแจ้งข่าว แล้วบางทีก็แล้วแต่ดีใจ หากตัวเจ้าของสถานีจัดรายการเองอาจจะพูดแทรกเข้าไปด้วยบ้าง...”

2.2 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ดำเนินการเผยแพร่

ในส่วนของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่ทางสถานีวิทยุชุมชนเองได้รับ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล และการเข้าอบรมกับหน่วยงานต่างๆ นั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนที่ทางสถานีสามารถเตรียมและสามารถพูดผ่านการจัดรายการได้จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ/การค้าขาย โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าขายเป็นการของทางอำเภอแม่สายเป็นอย่างไร ของประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร กระตุ้นให้เตรียมตัวไว้ เป็นต้น

“...พูดนิดๆ หน่อยๆ เรื่องค้าขาย เตรียมตัวเข้าอาเซียน...”

3. ปัญหา/อุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องอาเซียน

ในการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้น ทางวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายเห็นว่ามีปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านการเข้าร่วมการจัดอบรมสัมมนาของหน่วยงานต่างๆ เช่นในส่วนของ การเข้าร่วมสัมมนาที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานราชการ ธนาคาร เป็นต้น

แต่ทางเจ้าของสถานี่เองก็ไม่สามารถที่จะไปเข้าร่วมได้ทุกการประชุมสัมมนา เนื่องจากจะมีปัจจัยอันเป็นอุปสรรคทั้งในเรื่องของการจัดงานสัมมนานอกเขตพื้นที่อำเภอแม่สาย ด้วยระยะทางการเดินทางไกลและทำให้ต้องหยุดงานการดำเนินรายการของทางสถานีวิทย์ รวมถึงในบางครั้งที่เนื้อหาการประชุมสัมมนาที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนา จึงทำให้ทางเจ้าของสถานีวิทย์ไม่สามารถเดินทางไปเข้าร่วมการอบรมสัมมนาได้

“...หน่วยงานบ้านเรา เวลาจัดประชุมวิชาการ อย่างเมื่อก่อนวิทยุไปบ่อย มันมีแต่ข้อมูล แต่มันไม่อยู่บนพื้นฐานของคนที่เป็นไป ไปแล้วได้อะไร ถ้าเขาไปแล้วเขาได้อะไร เค้าจะต้องเตรียมตัวอะไร ชีวิตเค้าจะดีอย่างไร คุณแต่ว่า โครงการนี้จะเข้ามาจะ จะทำโครงการอะไร แต่นี่มันไม่ได้อยู่บนพื้นฐานแบบนั้น ตอนนี้อยู่บ้านกับสื่อ เขาไม่โง่งนะ ถ้าอะไรๆมันอยู่บนพื้นฐานของความคุ้ม เค้าได้อะไร ชีวิตเขาจะดีขึ้นได้อย่างไร แล้วมันเกี่ยวกับเขาอย่างไร เขาไปแน่นอน...แต่ถ้าเชิญไปประชุมเรื่องอาเซียนปี58 โดยไม่ได้บอกว่าไปแล้วจะได้อะไรมาเตรียมในชีวิตเรา มาปรับปรุงอะไร แล้วชีวิตเราจะดีได้อย่างไร เขาก็ไม่ไป พี่ก็ไม่ไป ถ้าแค่เชิญไปร่วมประชุมเรื่องอาเซียนเฉยๆ...”

2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ได้จากการประชุม/อบรม ที่ข้อมูลจะเป็นในภาพรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทชุมชนและกลุ่มผู้ฟัง จึงทำให้ข้อมูลขาดความน่าสนใจในกลุ่มผู้ฟัง รวมถึงข้อมูลที่เป็นเอกสาร

“... ดังนั้นหากจะทำเรื่องข่าวสาร มันต้องทำแบบนี้ คือเข้ากับกลุ่มผู้ฟัง ให้ได้ประโยชน์แก่ตัวผู้ฟัง ชาวบ้านเขาไม่ชอบแบบเป็นทางการ แต่เขาสนใจว่า เขาฟังแล้วเขาได้อะไร แล้วเขานำไปใช้ได้จริงหรือเปล่า...เรื่องอาเซียน เขาไม่รู้ ไม่รู้ว่ามาแล้วจะได้อะไร ถ้าชาวบ้านเขารู้ว่าอาเซียนมาแล้วเขาจะได้อะไร หรือเขาจะเสียอะไรหากเขาไม่ทำอะไร เขาก็ต้องมีการเตรียมตัว... แต่ถ้าหากถามการโปรโมทประชาสัมพันธ์ เป็นเอกสาร เป็นเรื่องเป็นราวนะ ไม่มี

3. ด้านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออื่น เช่นโทรทัศน์ ที่มีอุปสรรคในด้านช่วงเวลาของการเปิดรับสื่อ หรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่แม้ว่าจะเป็นสื่อที่รายงานข่าวสารใน

พื้นที่แต่ก็ยังขาดความชัดเจนของข้อมูล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนหรือ การเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ยังคงมีน้อย

“...จากทางอื่นมันก็มีข่าวทางทีวี แต่ใครจะได้ดูตลอด หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็มีแต่มันไม่ชัดเจน เพราะหน่วยงานไม่ชัดเจน แล้วหนังสือพิมพ์จะเขียนยังไงให้ชัดเจน...ไม่บอกเลยว่าโครงการอย่างนี้ วันหน้าจะเป็นอย่างไร เราจะพัฒนาเพื่ออะไร มันจะมีอะไรมาบ้าง ถ้าผ่านเข้ามา จะมีการค้าขายอะไรอย่างนี้ อาเซียน จีนตอนนี้เขาทำอะไรบ้าง เขาจะส่งอะไรมาขายบ้านเราบ้าง สินค้าโอท็อป (OTOP) บ้านเรามันมีอะไรบ้าง แล้วเขาจะส่งอะไรมาขายบ้างเรามีการเตรียมตัวแล้วหรือยัง เราจะสู้เขาได้ไหม ไม่มี(ข้อมูล)เลย...”

4. ข้อจำกัดในส่วนของการจัดรายการที่ต้องมีช่วงของการจัดโฆษณา รายการของทางสถานี รายการเพลง ที่อาจทำให้ไม่สามารถจัดสรรมาเป็นรายการข่าวสารได้

“...รวมถึงมีข้อจำกัดเรื่องโฆษณาเข้ามา ก็ต้องมีการแบ่งช่วงเวลาที่คุ้ยบ้าง เป็นสาระบ้าง ...”

5. ความสนใจของประชาชนกลุ่มผู้รับสารเองที่ไม่ค่อยมีความสนใจในประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมากนัก

“...บางที่พูดกระตุ้นมากไม่ได้ ชาวบ้าน คนฟังเพลง พูดไป เค้าจะโทรเข้ามาว่าบ่นอะไรตั้ง เยอะแยะ ขอฟังเพลงได้ไหม...”

4. การตอบสนองของภาคประชาชนในประเด็นเรื่องประชาคมอาเซียนในพื้นที่

จากการดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นคนแม่สายนั้น ทางสถานีวิทยุพบว่า ประชาชนผู้รับสารมีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนค่อนข้างน้อย โดยพบว่าผู้รับสารมีการตอบสนองในส่วนของการเพลงของทางสถานีวิทยุเท่านั้น เช่นการโทรเข้ามาขอเพลง พูดคุยกับดีเจ แต่ไม่มีในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ค.3 สถานีวิทยุชุมชนคลื่นพหุมนคร

ประวัติความเป็นมาของสถานีวิทยุ

สถานีวิทยุพหุมนคร กระจายเสียงด้วยคลื่น FM ความถี่ 104.00 MHz เปิดดำเนินการกระจายเสียงมาตั้งแต่ปี 2525 (ประมาณ 30 ปี) โดยผู้ก่อตั้งคุณอิสระ บุญอนันต์ ที่ตั้งของสถานีอยู่ที่ เลขที่ 569 หมู่ 6 บ้านปายางชุม ต.แม่สาย จ.เชียงราย (อยู่ในบริเวณบ้านของคุณอิสระ) กระจายเสียงด้วยคลื่นความถี่ 30 วัตต์ ครอบคลุมพื้นที่พื้นที่ราบตำบลแม่สายอำเภอแม่สาย โดยได้ ดำเนินการจัดรายการวิทยุชุมชนคลื่นพหุมนครจะจัดรายการตั้งแต่เวลา 9.00-18.00 น. ทุกวัน จันทร์-ศุกร์ โดยหยุดช่วงวันเสาร์และอาทิตย์

ปัจจุบันคุณอิสระ บุญอนันต์ ได้มอบหมายให้ คุณสุณี บุญอนันต์ (บุตรสาว) เป็นผู้ดูแล สถานีวิทยุชุมชนคลื่นพหุมนครต่อ ทั้งนี้ คุณอิสระ และคุณสุณี (บุตรสาว) ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก อปม. หรืออาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (*เป็นอาสาสมัครของสำนักงาน ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงราย) ด้วย

ทั้งนี้เนื่องด้วยทางสถานีมีวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสถานีเพื่อชุมชน ดังนั้นทางสถานีจึง ไม่มีรายได้จากการโฆษณาแต่จะมาจากการบริจาคของชุมชน โดยคุณอิสระเห็นว่า

“...เรามีจุดยืนเพื่อชุมชน จัดแบบชุมชนไม่มีโฆษณาใดๆทั้งสิ้น จัดรายการจะหยุดเสาร์ อาทิตย์ เริ่มเวลา 9.00 ปิด 18.00 น. ผมมีตู้บริจาคให้ตอนนี้เก็บก็ได้ 10 บาท 20 บาท 100 บาท 200 บาทก็พอคุ้มค่าน้ำค่าไฟ บางวันจัดรายการจะมีถุงกาแฟมาแขวนให้...ตู้บริจาคเปิดออกมา ประมาณพันกว่าสองพันกว่าอยู่ได้ด้วยการบริจาคของชุมชน มีคณะกรรมการบริหาร เราไม่ทำ หนังสือเรียราย (หนังสือขอเงินสนับสนุนสถานีวิทยุชุมชน)...”

“...เขาเชิญผมเข้าไปเป็นเครือข่ายของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรมเป็น เครือข่ายจิตอาสาตรงไหนเดือดร้อนเครือข่ายเรามีช่วยคนมากแม้แต่คนที่ถูกสังคมเอาเปรียบ กษาดเกือบจะทุกอำเภอ ในจังหวัดเชียงราย...”

รูปแบบการดำเนินรายการของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นพหุมนคร

รูปแบบการดำเนินการจัดรายการของสถานีวิทยุคลื่นพหุมนครผู้ดำเนินการหลักคือ คุณ อิศระ บุญอนันต์ คุณสุณี บุญอนันต์ (บุตรสาว) และคนในชุมชนโดยจะมีช่วงรายการที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการด้วย และจะมีช่วงรายการที่มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการเช่น อาสาสมัครประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน(อปม.) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ชูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการนั้น จะมีบัตรผู้ประกาศทุกคน

“...คนในชุมชนมาจัด ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม เราจะจัดรายการของเราคือชุมชนเราจะจัดรายการของเราเอง70% อีกเป็นหน่วยงานราชการและชุมชนอื่น ๆ อีก30%...”

รายการที่จัดผ่านทางสถานีวิทยุคลื่นพหุมนครนั้น จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อมูลข่าวสารและส่วนที่เป็นรายการเพลง ซึ่งหากพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการจัดรายการนั้น สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นข้อมูลข่าวสาร โดยเน้นข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชน เน้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในชุมชน
 - 1.1 ข่าวสารของชุมชน เช่น กิจกรรม/งานต่างๆของชุมชน โดยข้อมูลจะมาจากผู้ใหญ่บ้าน คนในชุมชน วัด เป็นต้น
 - 1.2 ข้อมูล/ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการ โดยมีทั้งรูปแบบที่เป็นเอกสารจากหน่วยงานราชการส่งมาทางสถานี และเป็นซีดี เช่น จากทางสำนักงานสาธารณสุข สำหรับเปิดให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ชุมชน เป็นต้น
 - 1.3 รายการที่เป็นสาระความรู้แก่ชุมชน เช่น ธรรมะ, สารคดี, แนะนำอาชีพ, เกษตรกรรม, กฎหมายชุมชน, วัฒนธรรมท้องถิ่น, อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยเป็นข้อมูลที่ผู้จัดรายการเตรียมข้อมูลด้วยตนเอง

“...ผังรายการส่วนมากมีสาระของชุมชน อย่างรายการที่จัดส่วนมากจะเป็นกิจกรรมของชุมชน และส่วนราชการและชุมชนมากที่สุด ส่วนราชการถ้าไม่มาจัดก็เป็นข่าวฝาก มีใบปะหน้ามา และหัวหน้าส่วนราชการลงชื่อ ถึงเรา เช่นจะฝากประชาสัมพันธ์เรื่องอะไร โดยมีข่าวแนบมา เรื่องเรียนนายสถานีวิทยุคลื่นพรหมนคร อ่างถึง เขาให้เกียรติเรา เราก็ต้องให้เขาอย่างนี้ให้ เช่นถ้าฝากประชาสัมพันธ์เราก็ประชาสัมพันธ์ให้ อำนวยความสะดวกทุกอย่างเหมือนส่วนราชการส่วนราชการก็เป็นข่าวฝากข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้ประชาชนวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารบริการชุมชนต่างๆ ในเรื่องของสาระความรู้ ธรรมะ สารคดี เกษตรกรรม กิจกรรมชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่นอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน และแนะนำอาชีพกฎหมายชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีภายในชุมชน...ถ้ามีการเมืองเราจะไม่รับ...”

“...ที่ปรึกษาตรงนี้มีทุกศาสนาที่ทางการรองรับพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์ ฮินดู เงินเราไม่เอา เราช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ชุมชนอย่างเดียว...”

2. ส่วนที่เป็นรายการเพลง ซึ่งทางสถานีจะไม่ได้เปิดเพลงตามคำขอ โดยทางสถานีจะเปิดเพลงในแนวอนุรักษ์วัฒนธรรม เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ(สล้อ ซอซึ้ง) หรืออาจมีเพลงของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เช่น พม่า ลาว เป็นต้น ซึ่งในส่วนของเพลงนั้นจะเป็นเพลงที่เจ้าของสถานีมีอยู่แล้ว และส่วนที่เป็นเพลงภาษาต่างประเทศ อย่างเพลงพม่า เพลงลาว จะได้มาจากการเข้าร่วมงานต่างๆ

“...เราจะไม่เปิดเพลงตามคำขอ เราจะเปิดเพลงอนุรักษ์วัฒนธรรม เราจะเรียกว่า สล้อ ซอซึ้ง แต่นักจัดรายการมีบัตรผู้ประกาศทุกคน อ่านข่าวที่นี้ หน่วยงานที่มีจัดก็ ขรบ. อาสาสมัครประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน (อปม.) สาธารณสุขบางที่ก็ส่งมาเป็นซีดีเราก็เปิดตามซีดี...เราจะสลับรายการ บางที่ก็เอาไทยเดิมมาเปิดและภาษาท้องถิ่นและบรรยายเป็นภาษากลาง คำเมืองบางที่เมืองแม่สายเป็นเมืองท่องเที่ยว เรามีนักท่องเที่ยวทั่วประเทศและทั่วโลก เพราะฉะนั้นเขาฟังเราก็หลายภาษาดี ดังนั้นสถานีวิทยุจัดรายการดิเนะ เขาอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น...”

ในการสัมภาษณ์คุณอิสระ และ คุณสุณี ตัวแทนของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารเรื่องประชาคมอาเซียนของสถานีคลื่นพรหมนคร โดยสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็นคือ (1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่

1. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนคร

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนคลื่นพรหมนคร ในประเด็นการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ แหล่งที่มาของข้อมูล และเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่า

1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในส่วนของแหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนครนั้น ทางสถานีวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนครได้รับข้อมูลจาก

1. การเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนา โดยจะได้รับเชิญในฐานะที่เป็นสื่อชุมชนเข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ ผู้เข้าร่วมอบรมในการจัดอบรมสัมมนา ที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนจัดขึ้น เช่น พาณิชยจังหวัด การจัดบรรยายโดยรายการ 360 องศา เป็นต้น โดยในการเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนาในแต่ละครั้งก็จะได้รับหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนด้วย

“...ตรงนี้เราถูกเชิญ เราต้องให้หมวกอันอื่น เราได้รับหนังสือเชิญในฐานะที่เราเป็นสื่ออยู่ ตรงนี้เป็นสื่อทุกแขนงมีทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ แล้วเราจะได้วัตถุดิบ เช่นหนังสือ ซีดี คำบรรยาย... พาณิชยจังหวัดนี่เน้นมาก เน้นAEC...แม้แต่รายการ360 องศาที่มาบรรยาย เราได้ข้อมูลจากที่อื่นที่ไหนที่มีข้อมูลของอาเซียนเราก็เอามา เราเข้าประชุมบ่อยในฐานะผู้สังเกตการณ์...”

2. ข้อมูลจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุสภาอาเซียน

“...ข้อมูลเรื่องอาเซียน ก็นำข้อมูลมาจากวิทยุสภาอาเซียน เป็นเครือข่าย อสช....”

3. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์

4. สื่ออินเทอร์เน็ต

1.2 ลักษณะ/ประเภทของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ทางวิทยุชุมชนคลื่นพรมนคร ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนานั้นจะเป็นเอกสารประกอบการบรรยาย ซีดี และหนังสือที่เป็นข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) และข้อมูลที่ได้รับจากสื่ออื่นๆจะเป็น ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ข้อมูล3 เสาหลักประชาคมอาเซียนอาเซียน ข้อมูลข่าวสารของประเทศสมาชิก เป็นต้น

โดยทั้งนี้ทางวิทยุชุมชนคลื่นพรมนครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนว่า ทางสถานีต้องแสวงหาข้อมูลเอง มีข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนเยอะ

“...ข้อมูลส่วนมากเขาจะไม่มาหาเรา เราต้องไปหาเองเหมือนคนหากินถ้าเราขอให้ข้อมูลมาหาจะไม่มีเลย...ข้อมูลต้องหาเอง...บางทีก็เสิร์ชในอินเทอร์เน็ต ที่นี้มีเอกสารเรื่องอาเซียนเยอะ (เอกสารที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมสัมมนา) แล้วนำข้อมูลของเราแจก(ดำเนินการออกอากาศผ่านสถานีวิทยุ)...”

“...ข้อมูลข่าวสารความมั่นคงและเศรษฐกิจอาเซียน สื่อจะต้องมีจรรยาบรรณ สื่อต้องปรับตัวเข้าหาอาเซียนไม่ใช่ให้อาเซียนรับเราหาเรา จะเข้าอาเซียนเราก็ต้องปรับตัวให้อยู่กับกลุ่มอาเซียน จุดใหญ่คือเราต้องเข้าไปถึงข้อมูล...”

2. การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นพหุমনคร

2.1 วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในชุมชน/หมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์วิทยุชุมชนคลื่นพหุমনคร ในประเด็นการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ประชาชนในชุมชนนั้น จะดำเนินการโดยผ่านการจัดรายการวิทยุชุมชน

โดยก่อนการจัดรายการทางสถานีจะมีการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนที่จะจัดรายการ และในการจัดรายการก็จะมีการบอกแหล่งที่มาของข้อมูลว่าทางสถานีวิทยุได้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากหน่วยงานใด เป็นการบอกแหล่งอ้างอิงข้อมูลที่ชัดเจนแก่กลุ่มผู้ฟัง

“...เวลาจัดรายการเราก็เล่าว่าได้ข้อมูลมาจากไหน แต่คนป้อนข้อมูลให้พี่น้องประชาชน เขามีข้อมูลที่ถูกต้องหรือเปล่าไม่ใช่ นักจัดรายการที่วิ้วจริงหรือเปล่า ข้อมูลที่วิทยุชุมชนข้อมูลได้มา ถูกต้องหรือไม่ ผมฟังแต่ละครั้งผมจะบันทึกเอาไว้ ข้อมูลตรงไหนเราต้องทำการบ้านก่อน เราจะจัดเองและต้องทำการบ้านเตรียมการมาก่อน...”

2.2 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ดำเนินการเผยแพร่

ในส่วนของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่ทางสถานีวิทยุชุมชนเองได้รับ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ และการเข้าร่วมการอบรมสัมมนานั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนที่ทางสถานีสามารถเตรียมและสามารถพูดผ่านการจัดรายการได้จะเป็นข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น รวมถึงมีการเปิดเพลงของประเทศสมาชิกเพื่อนบ้านอาเซียนในระหว่างจัดรายการด้วย

“...เราได้เพลงนานาชาติเราก็เอามาเปิด วันนี้จะพูดเกี่ยวกับประเทศอะไร เราก็เปิดเพลงของประเทศนั้น...”

2. ข้อมูลจากสภาอาเซียน โดยทางสถานีวิทยุจะเชื่อมต่อสัญญาณวิทยุจากวิทยุของสภาอาเซียนเพื่อออกอากาศให้ความรู้จากวิทยุสภาอาเซียน

“...เป็นวิทยุของสภาอาเซียนเข้าเป็นเครือข่ายของ อสช. ...”

3. ปัญหา/อุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องอาเซียนของวิทยุชุมชน คลื่นพรหมนคร

ในการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้น ทางวิทยุชุมชน คลื่นพรหมนครเห็นว่ามีปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ คือ ด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในพื้นที่อำเภอแม่สาย เนื่องจากข้อมูลในภาพรวมของการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน ทางสถานีได้รับจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือการเปิดรับผ่านสื่อต่างๆ แต่การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นข้อมูลเฉพาะของพื้นที่แม่สายหรือจากผู้ที่มีความรู้/ประสบการณ์ในพื้นที่แม่สายนั้น ข้อมูลจะยังจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มบุคคล และเป็นเรื่องของผลประโยชน์ในพื้นที่

“...ข้อมูลเยอะแต่ในแม่สายข้อมูลจะเป็นส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่เพราะผลประโยชน์สูงสรุปข้อมูลของแม่สายต่างคนต่างเก็บข้อมูลของตัวเองไว้เพื่อความได้เปรียบของคู่แข่ง

4. การตอบสนองของภาคประชาชนในประเด็นเรื่องประชาคมอาเซียนในพื้นที่

จากการดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นพรหมนครนั้น ทางสถานีวิทยุพบว่า ประชาชนผู้รับสารมีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แต่จะเป็น

1. ประชาชนที่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอแม่สาย โดยจะมีการโทรเข้ามาเพื่อสอบถามข้อมูลกับทางสถานีด้วย

“...บางครั้งคนฟังโทรมาถามในสถานีเพราะเขาสนใจ เช่นคำถามคือพี่น้องประชาชนจะได้อะไรจากการเป็นอาเซียน ถ้าเราไม่เข้าใจเราจะเอาหนังสือมาอ่านแล้วจะกลุ่มภาคีเครือข่ายที่ฟังจริงๆส่วนมากเป็นนักธุรกิจ...ถ้านักธุรกิจที่ทำธุรกิจที่เกี่ยวกับอาเซียนเขาจะฟัง...นักธุรกิจก็ถามเรื่องธุรกิจแต่เป้าหมายเราไม่อยู่ตรงนั้น...”

2. ประชาชนทั่วไปในพื้นที่นั้น มีการตอบสนองในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จากวิทยุชุมชนน้อยกว่าประชาชนในกลุ่มแรก(นักธุรกิจ/ผู้ประกอบการ) แต่ประชาชนในกลุ่มนี้ก็มีการเปิดรับข่าวสารโดยทราบได้จากการทำแบบสอบถามประเมินผลการรับฟังวิทยุ

“...ชาวบ้าน แล้วเรานำแบบสอบถามไปถามชาวบ้านประเมินผลการรับฟัง เลยได้มาเป็นตัวนี้เราจะขบใจเขาออกอากาศเขาจะภูมิใจ...ชาวบ้านธรรมดาจะรู้จากสื่อทีวีและวิทยุชุมชนเป็นส่วนมากหนังสือพิมพ์ชาวบ้านจะไม่ซื้ออ่านจะไปอ่านตามร้านกาแฟ..สื่อภาคประชาชนจะเข้าถึงประชาชนได้ดีกว่า และสื่อของเราก็มีอยู่แล้ว...”

ค.4 สถานีวิทยุชุมชนเวียงพางคำ(ดอยเวา)

ข้อมูลโดยสังเขปของสถานีวิทยุชุมชนเวียงพางคำ(ดอยเวา)

สถานีวิทยุชุมชนเวียงพางคำหรือสถานีวิทยุชุมชนคลื่นดอยเวา FM 102.00 MHz ดำเนินการโดย คุณสง่า โพทะยะ และ คุณไกรศรี คำแก้ว เป็นเจ้าของสถานี ออกอากาศในช่วงเวลา 5.45 นาฬิกาถึง 23.30 นาฬิกา โดยออกอากาศทุกวัน สถานีวิทยุจัดรายการโดยคุณสง่า โพทะยะ คุณไกรศรี คำแก้ว สถานีวิทยุนี้มีคลื่นรัศมีการส่งสัญญาณครอบคลุมพื้นที่อำเภอในจังหวัดเชียงรายได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงของ อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเทิง อำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล เป็นต้น และครอบคลุมพื้นที่ฝั่งประเทศพม่า (ท่าซี้เหล็ก) และสปป.ลาว บางส่วน ดังนั้นกลุ่มผู้ฟังของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นดอยเวานั้น จะมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและภาษา คือมีทั้ง คนไทย ไตลื้อ ไตใหญ่ พม่า ลาว

“...ผลัดช่วงเวลากันจัดกันในครอบครัว คนฟังก็เหมือนคนในครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงวัยที่อยู่บ้าน แม่บ้าน คนทำงาน คนทั่วไป...”

รูปแบบการดำเนินรายการของสถานีวิทยุ

การดำเนินการจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นดอยเวานั้นจะดำเนินการโดยเจ้าของสถานีและบุคคลภายในครอบครัว โดยทางสถานีมีรูปแบบการจัดรายการ ดังนี้

1. การจัดรายการเพลง ที่มีการเปิดเพลงหลากหลายแนวเพลง ทั้งเพลงไทยย้อนยุค เพลงสากล เพลงจีน เป็นต้น

“...ทุกวัน 6 โมงเช้า ถึง 5 ทุ่มเป็นเพลงเก่าๆ ย้อนยุคกลุ่มประชาชนทุกๆวัยเด็กวัยรุ่นผู้ใหญ่ถึงแก่เป็นคนในครอบครัว เพราะเสาร์อาทิตย์จัดเพลงจีนบ้าง เปิดเพลงสากลบ้าง เปิดแบบครอบครัวๆ..

2. การนำเสนอข่าวสาร โดยข่าวสารจะแบ่งเป็น

- 2.1 การนำเสนอข่าวจากสถานีวิทยุหลัก โดยจะถ่ายทอดข่าวจากทางสถานีวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ออกอากาศในช่วงเช้า และในช่วงเย็นจะมีการถ่ายทอดข่าวจากทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ด้วย
- 2.2 การนำเสนอข่าวจากสื่อออนไลน์ เช่นจากเว็บไซต์ข่าวไทยรัฐ มติชน ข่าวสด เป็นต้น
- 2.3 การนำเสนอข่าวในพื้นที่ชุมชน เช่น กิจกรรม/งานต่างๆ ของชุมชน โดยข้อมูลจะมาจากผู้ใหญ่บ้าน คนในชุมชน วัด เป็นต้น

“...ช่วงเวลาเปิดข่าวช่วงเช้า เป็นข่าวที่ให้คนฟังทันต่อเหตุการณ์ เพราะบางคนเค้าไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ไม่ได้ตามข่าวมั่วแต่ทำงาน ปัญหาต่างๆ เราก็แจ้งเตือนในชุมชน มีข่าวสาร

ประชาสัมพันธ์ที่เป็นงานค้าฝากมา จากหน่วยงานราชการ เทศบาลหมู่บ้าน สถานีตำรวจ เทศบาล และพวก อบต. ประเพณีงานบุญ มีครบทุกอย่าง วัดก็บอกมาทำบุญกันแบบนี้...ก็จะมี ส่วนร่วม(ของคนในชุมชน)เยอะ โดยมีการแจ้งข่าวสารตรงไหนเค้ามีข้อร้องเรียนเราก็ขอสัมภาษณ์ สดๆ..."

"...อ่านข่าววันหนึ่งสักก็ครั้ง สิบกว่า ก็ชั่วโมงครึ่ง คนเรียบเรียงข่าว เราทำเองหมด ทุกเช้า เราก็มารับเรียงข่าว และก็เจาะข่าวทั้งหมด เรียกว่ารายการเจาะข่าว แล้วก็ให้แจ้งให้ประชาชนทราบ เอาข่าวที่ใกล้ตัว ฟังแล้วเค้าสามารถเอาไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันเราได้ อย่างพวกที่ออนไลน์ได้ พวกไทยรัฐ มติชน ข่าวสด เพราะมันจะเร็วกว่าหนังสือพิมพ์..."

3. การนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ

4. การนำเสนอข้อมูลด้านการเกษตร

"...จุดเด่นของสถานีเราก็คือข่าว ข่าวเกี่ยวกับเกร็ดความรู้เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ การเกษตร ด้วย..."

ในการสัมภาษณ์คุณคุณสง่า โททะยะและ คุณไกรศรี คำแก้ว ตัวแทนของสถานีวิทยุ ชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นการสื่อสารเรื่อง ประชาคมอาเซียนของสถานีวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา) โดยสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็นคือ (1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุ ชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่

1. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ (ดอยเวา)

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา)ในประเด็นการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ แหล่งที่มาของข้อมูล และเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร โดยพบว่า

1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แหล่งที่มาของข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนเวียงพางคำ(ดอยเวา) ได้แก่

1. ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์
2. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เช่นจากเว็บไซต์ข่าวไทยรัฐ มติชน ข่าวสด เป็นต้น

ซึ่งจะเป็นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารความรู้ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในประเด็นที่เจ้าของสถานีวิทยุเองสนใจ

“...ตอนนี้ก็จะเข้าสู่อาเซียนเราก็รับรู้ในส่วนหนึ่ง เราอยู่ตรงจุดที่ต้องขยายพอดี เพราะว่าเราอยู่จุดนี้มันเข้าพม่าเข้าลาว และเข้าจีนโดยตรงเลย แล้วสะพานที่เค้าจะสร้างไปยังจีน เพราะสินค้าที่ส่งเข้าก็จะส่งเข้าทางนี้...”

ในส่วนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เป็นเอกสารหรือที่เป็นข้อมูลเฉพาะจากหน่วยงานราชการนั้นยังไม่มีเข้ามาที่สถานีวิทยุชุมชน

“...จากหน่วยงานราชการ ยังไม่มีส่งมานะคะ...ในสถานีเราหาข้อมูลกันเอง...(เชิญไปประชุม)ในส่วนนี้ยังไม่มี ไม่ได้รับเชิญโดยเฉพาะเรื่องอาเซียน...”

1.2 ลักษณะ/ประเภทของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ทางวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา) ได้รับ จะเป็นข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ข้อมูลข่าวสารของประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

2. การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา)

2.1 วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในชุมชน/หมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์วิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา)ในประเด็นการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ประชาชนในชุมชนนั้น จะดำเนินการโดยผ่านการจัดรายการวิทยุชุมชน เช่น การกล่าวถึงประเด็นการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จะมีความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ดำเนินการเผยแพร่

ในส่วนของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่ทางสถานีวิทยุชุมชนเองได้รับ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ นั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนที่ทางสถานีจัดรายการจะเป็น ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น ข่าวสารต่างๆ

"...ต้องชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้เค้าทราบว่าคือการรวมกลุ่มอาเซียน ประเทศอะไรบ้างโดยมีไทยเป็นศูนย์กลางต่อมาเดี่ยวเค้าก็จะรู้ว่าทำไมมาค้าขายได้สะดวกขึ้น...โดยพูดเกริ่นๆ

ไว้ว่าต่อไปจะไม่ต้องของวิชาก็สามารถไปไหนมาไหนได้ เบื้องต้นเป็นอย่างนี้แต่ยังไม่รู้รายละเอียดอะไรมาก...”

2. การเตรียมตัวด้านภาษา โดยเน้นที่การเรียน ภาษาจีน ภาษาพม่า เป็นต้น

“...เราก็บอกประชาชนในอนาคต ไม่ว่าจะทางด้านการศึกษา ทางด้านเกี่ยวกับด้านภาษาขึ้นมา...”

3. ปัญหา/อุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องอาเซียนของวิทยุชุมชน คลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา)

ทางสถานีวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา) ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยกล่าวถึงข้อจำกัดในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ทางสถานีไม่สามารถจะนำออกอากาศได้หากข้อมูลเหล่านั้นไม่ได้มาจากหน่วยงานในพื้นที่ หรือหน่วยงานที่อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลได้

“...ก็จะพยายามเสนอตามที่ทางการเค้าแจ้งมานะ เราจะเสนอให้ประชาชนรู้มากขึ้น แต่ข้อมูลที่หน่วยงานเค้าไม่ได้ให้ และไม่ค่อยมีการจัดอบรม จริงๆควรจะแจ้ง...”

“...ผมว่าซ้ำ ซ้ำมากเลย สมมติว่าจังหวัดได้ อำเภอประชุมก็จบที่อำเภอ ไม่ได้กระจายมาให้ชุมชนบางที่เค้ากระจายไปที่ อบต. เค้าก็เจียบที่ อบต. อีก เทศบาลก็เจียบตรงเทศบาลอีก ไม่ได้นำมากระจาย เพราะพูดเฉพาะด้านหน่วยงานในนั้น ให้หน่วยงานรับรู้เท่านั้น หน่วยงานมี 20 คน ก็รู้ 20 คน ไม่ไปไหน...อาเซียนก็เลยจะหยุดอยู่แค่ตรงนั้น ถ้าเป็นไปได้ก็ควรจะกระจายต่อมา ในสื่อในชุมชน เพราะวิทยุชุมชนมีในประเทศไทยก็หกพันกว่าสถานี ถ้าหกพันกระจายไปได้หกพันก็สุดยอด ส่วนใหญ่เค้าก็ฟังคลื่นชุมชน...”

“...ถ้าส่วนกลางส่งมามันเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถเผยแพร่ได้ คือถ้าเป็นของราชการมาเราก็โอเค ถ้าทางคณะหรือทางมหาวิทยาลัยส่งมาได้ ก็สามารถอ่านข่าวตอนเช้าได้เลย...”

“...ข้อมูลข่าวสารชาวบ้าน ถ้าอยากรู้อะไรต้องไปหาเอาเอง คนถึงไม่ค่อยหาเพราะรู้มันยาก การเข้าถึงข้อมูลมันยาก...”

“...โรงเรียนเค้ามีการเรียนการสอนอยู่แล้ว แม่ค้าที่ร้านในตลาดเค้าจะไปหาข้อมูลจากไหน สื่อที่ใกล้กับชุมชน เค้าพร้อมจะทำ แต่ข้อมูลต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือได้...”

4. การตอบสนองของภาคประชาชนในประเด็นเรื่องประชาคมอาเซียนในพื้นที่

จากการดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของวิทยุชุมชนคลื่นเวียงพางคำ(ดอยเวา)นั้น ทางสถานีวิทยุพบว่า

1. ในด้านที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ประชาชนผู้รับสารมีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนค่อนข้างน้อย

“...ประชาชนทั่วไปอาเซียนก็คืออาเซียน แต่ไม่รู้ว่าเป็นอาเซียนคืออะไร เพราะว่าบางคนในแม่สายอ่านหนังสือไม่ได้ อาศัยการฟังเค้าว่าอาเซียนก็คืออาเซียน...”

2. ในด้านภาษา ประชาชนมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษา เช่น การเรียนภาษาจีน เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม

“...ที่นี้ภาษาจีนเรียนกันมากที่สุด เด็กเล็กเรียนหมด เด็กตั้งแต่ 5-6 ขวบก็เรียนภาษาจีนแล้ว เรียนในชั้นเรียนด้วยเรียนที่เรียนพิเศษด้วย โรงเรียนจีนแล้วก็มีมูลนิธิ...”

ข้อสังเกตของผู้วิจัย : จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากสถานีวิทยุชุมชนทั้ง 4 สถานีนั้นผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของสถานีวิทยุชุมชนทั้ง 4 สถานี ที่เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วทางสถานีจะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนด้วยตนเองผ่านสื่ออื่นๆ เช่น สื่อมวลชนต่างๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ต จากการเข้าร่วมอบรมสัมมนา

หน่วยงานต่างๆ แต่ทั้งนี้การเข้าร่วมอบรมสัมมนานั้นก็ไม่ได้เป็นการอบรมสัมมนาของหน่วยงานในพื้นที่อำเภอแม่สาย บางสถานี ยกตัวอย่างเช่น สถานีวิทยุพรหมนครก็ได้เข้าร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่จัดขึ้นที่จังหวัดเชียงราย หรือที่กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

จากข้อมูลผลการวิจัยในบทที่ 6 ในส่วน กลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นวิทยุชุมชนโดยการสัมภาษณ์ตัวแทนจากวิทยุชุมชนทั้งหมด 5 คน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลใน 4 ประเด็น คือ (1) การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิทยุชุมชน (2) การดำเนินการในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และ (4) การตอบสนองของกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่ สามารถสรุปผลการวิจัยที่ได้เป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4: การเปิดรับ/การแสวงหาและการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของกลุ่มผู้ส่งสารวิทยุชุมชน

	การเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน		การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		ปัญหา/อุปสรรคในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	การตอบสนองของภาคประชาชนในประเด็นเรื่องประชาคมอาเซียน
	แหล่งที่มาของข้อมูล	ลักษณะ/ประเภทของข้อมูล	วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	ข้อมูลข่าวสารที่ดำเนินการเผยแพร่		
1. วิทยุชุมชนคลื่น Hot Station Radio	1. ข้อมูลจากสื่อมวลชน 2. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียน	การจัดรายการวิทยุชุมชน	1. การเตรียมความพร้อมทางภาษา 2. ด้านการท่องเที่ยว 3. เศรษฐกิจ/การค้าขาย	ไม่มีแหล่งข้อมูลข่าวสาร	ไม่ค่อยมีความตื่นตัวในประเด็นเรื่องอาเซียน
2. วิทยุชุมชนคลื่น คนแม่สาย	1. ข้อมูลจากสื่อมวลชน 2. สื่อสิ่งพิมพ์ 3. การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล 4. การเข้าร่วมอบรมสัมมนากับหน่วยงานต่างๆ	1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียน 2. ข้อมูลเศรษฐกิจในพื้นที่แม่สาย	การจัดรายการวิทยุชุมชน	1. เศรษฐกิจ/การค้าขาย	1. เข้าร่วมการจัดอบรมสัมมนาของหน่วยงานต่างๆ (อุปสรรคด้านการเดินทางไปร่วมประชุม) 2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่ได้จากการประชุม/อบรม 3. ด้านข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออื่น ไม่สอดคล้องกับชุมชน 4. ข้อจำกัดในส่วนของการจัด	ไม่ค่อยมีความตื่นตัวในประเด็นเรื่องอาเซียน

					รายการ(โฆษณา) 5. ความสนใจของประชาชนกลุ่ม ผู้รับสารน้อย	
3. วิทยุชุมชนคลื่นพรม นคร	1. การเข้าร่วม ประชุม อบรม สัมมนา 2. ข้อมูลจาก สื่อมวลชน 3. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือ เกี่ยวกับอาเซียน 4. สื่ออินเทอร์เน็ต	เอกสารประกอบการ บรรยาย ซีดี และ หนังสือ - ประชาคม อาเซียน - ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	การจัดรายการวิทยุ ชุมชน	1. ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับประชาคม อาเซียน 2. ข้อมูลจากสภา อาเซียน	การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับประชาคม อาเซียนในพื้นที่อำเภอแม่สาย	1. มีการตื่นตัวมากในกลุ่มประชาชนที่ เป็นกลุ่มนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการ 2. มีการตื่นตัวน้อยในกลุ่มประชาชน ทั่วไป
4. วิทยุชุมชนคลื่นเวียง พางค์(ดอยเวา)	1. ข้อมูลจากสื่อ สิ่งพิมพ์ 2. ข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต	ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับประชาคม อาเซียนประเทศ สมาชิกอาเซียน	การจัดรายการวิทยุ ชุมชน	1. ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับประชาคม อาเซียน 2. การเตรียมตัวด้าน ภาษา	ข้อจำกัดในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร(ไม่มีแหล่งข้อมูลที่อ้างอิง ได้)	ประชาชนไม่ค่อยตื่นตัว/สนใจข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แต่ ตื่นตัว/สนใจในเรื่องของเรื่องของภาษา